

De Minister van Justitie

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
DRB/RG

Datum
4 september 2009

Projectnaam
Herziening van de
gerechtelijke kaart

Notulist
Michelle Möhl

verslag

Hoorzitting / rondetafelgesprek herziening van de gerechtelijke kaart

Omschrijving	Rondetafelgesprek van de Vaste Kamercommissie voor Justitie over de herziening van de gerechtelijke kaart van 3 september 2009.
Vergaderdatum en -tijd	3 september 2009, 10:00- 13:00 uur
Vergaderplaats	Thorbeckezaal
Aanwezig	Kamerleden: Van Vroonhoven (CDA), Heerts (PvdA), Teeven (VVD), Gerkens (SP) en Azough (GL).

Rondetafelgesprek

Vrijwel alle partijen waren voor het rondetafelgesprek uitgenodigd en werden gehoord. De algemene sfeer was goed.

Het rondetafelgesprek viel uiteen in vier blokken.

In het eerste blok presenteerden de heer Van den Emster van de Raad voor de rechtspraak (Rvdr), de heer Van Zutphen van de Nederlandse Vereniging voor de Rechtspraak (NVvR), de heer Brouwer van het College van Procureurs-generaal (college pg's) en de heer Hendriks (hoofdofficier van Justitie te Almelo) hun visie op de voorgestelde herziening van de gerechtelijke kaart.

In het tweede blok werden de volgende presidenten van rechtbanken gehoord: de heer Vrieze (rechtbank Zutphen), de heer Van der Molen (rechtbank Alkmaar), mevrouw Boogaard-Derix (rechtbank Roermond), de heer Verschoof (rechtbank Dordrecht) en mevrouw Eradus (rechtbank Amsterdam). Tevens werden de heer Van Uffelen, kantonrechter van Boxmeer, de heer De Groot, sectievoorzitter kanton Zutphen, de heer Visser, de Rijdende Rechter, en (opnieuw) de heer Hendriks gehoord.

In het derde blok werden de heer Bekkers van de Nederlandse Orde van Advocaten (NovA), de heer Kuijpers van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de heer Nijenhuis van de Nederlandse Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders (KBvG) gehoord.

In het vierde blok werden de heer Crone, burgemeester van Leeuwarden, en de heren Gerritsen en Kaiser van de veiligheidsregio Noord-Oost Gelderland gehoord.

De kamerleden stelden voornamelijk vragen over de volgende onderwerpen:

- CDA: kosten van de opschaling, congruentie van de Rechtspraak en OM, gelijkwaardigheid van nu kleine rechtbanken en grote rechtbanken onder één bestuur, en het locatiebeleid in relatie tot de juridische beroepsgroepen;
- PvdA: lokale verankering van de rechtspraak (belang van de fysieke aanwezigheid van rechtspraak in de buurt), competentieverdeling tussen wetgever en rechtspraak, wettelijke verankering van vestigingsplaatsen van rechtbanken (in hoeverre moeten deze worden vastgelegd in een wet in formele zin), en het ondernemers perspectief ten opzichte van het locatiebeleid;
- VVD: wettelijke verankering van kantonlocaties, de arrondissementale herindeling van Noord-Oost-Nederland (welke van de twee modellen rechtbanken/parketten in Oost-Nederland verdient de voorkeur), positionering van de Rvdr en presidenten, werking van convenanten tussen het OM en de Rechtspraak, het voorstel van de NVvR voor opsplitsing van de rechtbank Amsterdam;
- SP: kosten van de opschaling, de al dan niet wettelijke regeling van het basispakket, het locatiebeleid en met name het schrappen van kantonlocaties in relatie tot de verhoging van de competentiegrens van de sector kanton, afstand burgers (toegang rechtspraak), balans tussen nu kleine en grote rechtbanken onder één bestuur;
- GL: de al dan niet wettelijke regeling van het basispakket, voorbeelden van ketensamenwerking op lokaal niveau.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
DRB/RG

Datum
4 september 2009

De belangrijkste reacties van de genodigden waren als volgt:

Blok I

- De heer Van den Emster gaf aan dat de Rvdr ten aanzien van het locatiebeleid voorkeur geeft aan een flexibele benadering in die zin dat een wettelijke regeling ruimte laat voor nevenlocatiebeleid door de rechtspraak zelf en dat er tevens ruimte is voor experimenten met andere bestuursmodellen (proeftuinen);
- De heer Van den Emster meldde dat de Rvdr voor de korte termijn uitkomt op relatief lage kosten van de opschaling. Verwacht wordt dat de kostenstijging door reis- en verblijfskosten van rechters ruwweg 1% structureel zal bedragen;
- De heer Brouwer gaf aan dat de primaire focus van het OM op de politie is gericht en niet op de Rechtspraak;
- De heer Brouwer meldde dat het OM een stand-alone voor Noord-Oost-Nederland (lees: rechtbank Arnhem) onwenselijk acht;
- De heer Van Zutphen benadrukte dat de NVvR het burgerperspectief voorop stelt. In dat verband is het dan wenselijk om de rechtspraak voor burgers regionaal zichtbaarder te maken. Volgens de NVvR is wettelijke verankering van vestigingsplaatsen daarom belangrijk. Hierbij wees hij vooral op het verdwijnen van veel kantonlocaties (NVvR blijft spreken over 40 in plaats van de huidige 28) in relatie tot de competentiegrensverhoging voor kanton in het wetsvoorstel Deetman en de rol van de wetgever daarbij. In het ideale plaatje van de NVvR heeft een rechtbank een omvang van tussen de 250 en 500 fte.

Blok II

- Presidenten de heer Vrieze (rechtbank Zutphen), de heer Van der Molen (rechtbank Alkmaar), mevrouw Boogaard-Derix (rechtbank Roermond) en

de heer Verschoof (rechtbank Dordrecht) benadrukten het belang van een wettelijke vestigingsplaats. Daarbij onderstreepten zij het belang van flexibiliteit voor de Rechtspraak binnen de wettelijke kaders zodat zij goed kunnen omgaan met de onvoorspelbare instroom van zaken uit de sector civiel (in strafzaken zijn er goed werkende convenanten met het OM) en de grote verschillen in de nieuwe regio's;

- Presidenten de heer Vrieze (rechtbank Zutphen), de heer Van der Molen (rechtbank Alkmaar), mevrouw Boogaard-Derix (rechtbank Roermond) en de heer Verschoof (rechtbank Dordrecht) gaven aan dat een unilocatie onwenselijk is en dat het concept van een reizende rechter niet praktisch is;
- Presidenten de heer Vrieze (rechtbank Zutphen), de heer Van der Molen (rechtbank Alkmaar), mevrouw Boogaard-Derix (rechtbank Roermond) en de heer Verschoof (rechtbank Dordrecht) uitten zich in het algemeen positief over de geplande bestuurlijke reorganisatie van rechtbanken (bestuurlijke fusies), al wezen zij geen eenduidig besturingsmodel aan (college-van-bestuur-model geen tovermiddel). Zij meldden bovendien dat de nu kleine rechtbanken geen vrees hebben om bestuurlijk samen te gaan met grotere rechtbanken, ze zien het als een uitdaging;
- President mevrouw Eradus (rechtbank Amsterdam) gaf aan haar rechtbank niet te groot te vinden (vgl. standpunt NVvR 250-500 fte). Zij berichtte van een goede verbinding met de ketenpartners en meldde dat de rechtbank Amsterdam een bijdrage levert aan de lokale problematiek zonder dat er zittingen in bijv. Zuidoost worden georganiseerd;
- De heer Van Uffelen en de heer De Groot uitten de angst dat door het nieuwe locatiebeleid (lees: het schrappen van kantonlocaties) de toegang tot de rechtspraak gehinderd wordt. Zij vreesden dat verweerders of gedaagden niet komen opdagen als de afstand te groot is;
- De heer Van Uffelen en de heer De Groot gaven aan dat zij het aanwijzen van kantonlocaties een taak van de wetgever achten (eventueel in AMvB met voorhangprocedure);
- De heer Visser gaf aan dat het locatiebeleid bij de wetgever moet liggen. Hij onderstreepte verder dat de rechtspraak zich niet moet terugtrekken uit de bevolkingsgebieden. Hij nuanceerde echter zijn betoog voor de rechter in de buurt of reizende rechter: het gaat niet om de zalen, het gaat om een rechter die weet wat waar speelt.

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
DRB/RG

Datum
4 september 2009

Blok III

- De heer Bekkers gaf aan dat de NOvA geen standpunt inneemt. Het gaat om de kwaliteit van de rechtspraak (met als onderdeel daarvan de doorlooptijd). Daarbij benadrukte hij dat de onafhankelijkheid van de rechtspraak niet te waarborgen is in regels;
- De heer Kuijpers meldde dat de KNB kiest voor behoud van een verbinding met de rechtspraak in de eigen bestuurlijke organisatie en wil dus mee opschalen;
- De heer Nijenhuis liet een kritisch geluid horen: de KBvG ziet de afstand tussen vloer en bestuurders binnen de Rechtspraak groeien en mist het perspectief van de burger ten aanzien van de toegang tot de Rechtspraak wanneer veel kantonlocaties moeten sluiten;
- De heer Nijenhuis gaf aan dat in het wetsvoorstel Deetman een stijging van griffierechten zit welke voor ondernemers zeker niet budgetneutraal is.

Blok IV

- De heer Crone gaf aan dat full service en zelfstandigheid van de Rechtspraak in Friesland niet overal meer houdbaar is. Daarom is samenwerking met Noord-Nederland begrijpelijk;
- De heer Crone vroeg aandacht voor de methode van besturing: top-down versus bottom-up. In dit verband benadrukte hij dat het door de Rvdr genoemde College van Bestuur-bestuursmodel een extra laag en dus meer afstand betekent. Dit is volgens hem onwenselijk. De wetgever bepaalt de zetel en bevoegdheden van het bestuur;
- De heer Crone gaf aan voor een gecombineerd hof Leeuwarden en Arnhem te zijn, maar dan niet in één gebouw. Hij benadrukte het belang om samenwerking in de keten dicht bij elkaar te houden (lik-op-stuk, veiligheidshuis, snelrecht en wellicht gebiedsrechter);
- De heer Kaiser gaf aan vast te willen houden aan de bestuurlijke congruentie van Justitie en politie en de veiligheidsregio. Verder is hij voor zelfstandigheid van Zutphen en tegen samenwerking met Arnhem;
- De heer Gerritsen gaf aan Apeldoorn wel als zittingslocatie te willen houden. Hij gaf tevens aan dat hij als burgemeester van Zutphen nooit betrokken is geweest bij de toenmalige indeling voor de regionalisering van het OM (n.b.: korpsbeheerder in die regio is BM Apeldoorn).

**Directoraat-Generaal
Rechtspleging en
Rechtshandhaving**
Directie Rechtsbestel
DRB/RG

Datum
4 september 2009